

CYFARFOD	Pwyllgor Craffu Gofal
DYDDIAD	11eg Ebrill, 2024
TEITL	Gwasanaeth Egwyl Fer (Tîm Integredig Derwen)
PWRPAS	Er mwyn cael sicrwydd bod darpariaeth addas ar gael i bawb sydd angen y gwasanaeth
AWDUR	Marian Parry Hughes
Aelod Cabinet	Cynghorydd Elin Walker-Jones

1.0 Cefndir

- 1.1 Mae'r gwasanaeth cefnogol yn darparu egwyl fer mewn sawl dull gwahanol, trwy'r gwasanaethau gofal cartref, cymunedol a'r grwpiau amrywiol. Fe all yr egwyl fer yma fod o 2 awr yr wythnos hyd at ofal dros nos.
- 1.2 Mae'r sesiynau yn canolbwyntio ar ddarparu egwyl fer i'r teuluoedd ond hefyd yn rhoi ffocws ar ddatblygu sgiliau bywyd a chymdeithasol y plant.
- 1.3 Mae cyd weithio agos gydag uned egwyl fer Hafan Y Sêr i sicrhau fod y plant yn cael cyflwyniad cadarnhaol i'r uned.
- 1.4 Mae'r rhestrau aros am wasanaethau wedi cynyddu gan fod rhai problemau recriwtio yn parhau a hefyd rydym wedi gweld cynnydd sylweddol mewn cyfeiriadau am wasanaeth yn ddiweddar.
- 1.5 Rhai esiamplau o'r ddarpariaeth egwyl fer ydi gofal cartref, gofal cymunedol, gwasanaeth grwpiau, Amser Ni sydd yn brosiect i ddatblygu cyfleoedd egwyl fer drwy ofyn am wirfoddolwyr, tripiâu dydd, arosiadau dros nos, grwpiau 16-25 oed, gwaith gyda brodyr a chwiorydd a system 'buddy' a diwrnodiau hwyl i'r teulu.
- 1.6 Mae rhan o waith gwasanaeth Derwen hefyd gyda Gweithwyr Cymdeithasol sydd yn darparu arosiadau o fewn 42 diwrnod gwaith. Fel rhan o'r gwaith yma mae gweithiwr cymdeithasol sydd yn benodol yn edrych ar yr elfen rhieni maeth egwyl fer. Maent hefyd yn cydweithio gyda'r Tim Maethu er mwyn recriwtio gofalwyr maeth i helpu gyda gwaith Amser Ni.

2.0 Beth yw'r ddarpariaeth egwyl fer sydd ar gael yng Ngwynedd?

- 2.1 Mae Amser Ni yn ddarpariaeth sydd dros Wynedd a mae 5 elfen iddo sef gwirfoddoli, gweithgareddau, gwasanaeth Cefnogol, egwyl fer dros nos efo teulu ac egwyl preswyl dros nos. Felly mae dwyster y gefnogaeth yn mynd o'r haen isaf sef gwirfoddoli i fyny i'r haen uchaf o gefnogaeth sef egwyl preswyl dros nos.

2.2 Gwirfoddolwyr

- 2.3 Mae Amser ni yn brosiect ar y cyd rhwng Gwynedd a Môn i edrych ar ddatblygu cyfleoedd egwyl fer i blant anabl a'u teuluoedd. Prif elfennau o'r cynllun yma :
 - Darparu gwirfoddolwyr fel 'buddy' i'r teuluoedd
 - Trefnu tripiâu dydd
 - Arosiadau dros nos
 - Grwpiau 16 -25
 Effaith y gwasanaeth:
 - Mae gan blant a phobl ifanc ystod ehangach o weithgareddau a chyfleoedd i gymryd rhan mewn amgylcheddau diogel a chefnogol.
 - Mae teuluoedd, rhieni a gofalwyr yn cynyddu gwydnwch a lles emosiynol gwell

- Mae perthnasoedd o fewn y teulu yn fwy sefydlog.

2.4 Gwaith 'siblings / buddy'

2.5 Gan fod yna ddiffyg wedi bod mewn recriwtio gwirfoddolwyr, dim ond 1 teulu sydd yn derbyn gwaith 'buddy' ar hyn o bryd. Mae hyn yn engraifft o wirfoddolwr yn mynd a brawd plentyn anabl i chwarae pêl fased yn wythnosol, ac mae wedi creu perthynas gref gyda'r brawd a'r rhiant ac mae'r rhiant yn adrodd fod y ddarpariaeth wedi helpu lleihau pryder a chodi hyder y brawd.

2.6 Gweithgareddau

2.7 Triplau Dydd

2.8 Darperir triplau dydd yn ystod gwyliau ysgol i blant dros 12 gyda 10 o blant yn mynychu'r triplau yma yn rheolaidd. Diwrnodiau wedi digwydd yn Flip Out, Sinema, Glasfryn, SC2 gydag adborth cadarnhaol wedi derbyn gan y teuluoedd.

2.9 Grwpiau 16-25

2.10 Grŵp ar y cyd efo tîm Llwybrau Llesiant yn rhoi ffocws ar y trosglwyddiad i wasanaethau oedolion yn cael eu cynnal yn ystod gwyliau ysgol.

2.11 Diwrnodiau hwyl i deuluoedd

2.12 Trefnwyd 4 diwrnod hwyl i deuluoedd dros y flwyddyn ddiwethaf, ac fe fu rhain yn llwyddiannus iawn gyda hyd at 20 o deuluoedd yn mynychu'r diwrnodiau yma. Mae'r diwrnod yn rhoi cyfle i'r teuluoedd gael sgwrsio a thrafod gyda'i gilydd a rhoi cyfle i'r plant wneud gweithgareddau mewn amgylchedd ddiogel.

2.13 Gwasanaeth Cefnogol

2.14 Gwasanaeth Grwpiau

2.15 Mae grwpiau amrywiol wedi eu sefydlu ar draws y sir

2.16 Mae grwpiau ar ddydd Sadwrn yn Arfon a Dwyfor gyda hyd at 25 o blant yn mynychu ar y tro. Trefnir sesiwn grŵp chwarae yn ystod gwyliau ysgol yn y 3 ardal yn darparu amrywiaeth o weithgareddau.

2.17 Mae llawer o gyd weithio wedi digwydd i greu cyfleoedd newydd yn y sir:

- Gweithio gyda tîm Byw'n Iach i greu sesiynau chwarae a nofio distaw i blant gydag anghenion ychwanegol ac mae rhain yn cael ei ddarparu mewn 4 canolfan ar draws y sir yn fisol.
- Cyd weithio gyda'r tîm ieuentid i sicrhau fod clybiau ieuentid ar gael i blant a phobl ifanc gydag anghenion ychwanegol.

2.18 Grwpiau 16-25

2.19 Grŵp ar y cyd efo tîm Llwybrau Llesiant yn rhoi ffocws ar y trosglwyddiad i wasanaethau oedolion yn cael eu cynnal yn ystod gwyliau ysgol.

2.20 Egwyl Fer Dros Nos gyda teulu

2.21 Gofal Cartref

2.22 Mae hyn yn cynnwys enghraifft o ddau weithiwr cefnogol yn darparu sesiwn dros nos yng nghartref y plentyn yn wythnosol i alluogi'r teulu gael noson o gwsg, ac achos lle mae gweithiwr yn cefnogi plentyn yn y bore i alluogi rhiant fynd i'w gwaith.

2.23 Gofal Cymunedol

2.24 Fel rheol mae'r gwasanaeth cymunedol yn cael ei ddarparu ar ôl ysgol neu ar benwythnosau, er mwyn galluogi'r teuluoedd i dreulio amser gyda'r brawd / chwaer, amser i neud siopa bwyd wythnosol neu i gael amser i'w hunain. Mae'r egwyl fer yma yn werthfawr iawn i'r teuluoedd a'r plant gyda'r teuluoedd yn ddiolchgar iawn o'r gwasanaeth.

2.25 Lle mae sefyllfa cartref yn fregus, darperir gofal dros nos i blentyn bob 6 wythnos.

2.26 Egwyl Preswyl dros nos

2.27 Arosiadau Dros Nos

2.28 Mae 2 arhosiad y mis wedi ei drefnu i blant dros 14 yn Rhos y Gwalia, Bala.

2.29 Hafan y Sêr – adeilad preswyl egwyl fer

2.30 Mae Hafan y Sêr yn darparu egwyl fer ar gyfer plant sydd eisoes yn agored i Derwen sydd gydag anableddau dysgu ac anableddau corfforol. Mae yn adeilad ym Mhenrhyndeudraeth i roi egwyl fer i rieni a theuluoedd oherwydd bod y plant gydag anghenion dwys.

2.31 Mae Hafan y Sêr yn darparu i 45 o blant erbyn hyn, mae'r rhain yn blant sydd yn dod am arosiadau rheolaidd neu wrthi yn ymgyfarwyddo gyda'r gwasanaeth drwy gynlluniau cyflwyno yn mynd yn ei blaen.

2.32 Mae oedrannau'r plant sydd yn cael mynediad i Hafan y Sêr rhwng 8-18 oed. I roi trosolwg o'r anghenion o'r 45 o blant/pobl ifanc sydd yn derbyn y gwasanaeth mae 10 gydag anableddau corfforol/iechyd, 29 gydag Awtistiaeth a 6 gydag anableddau dysgu/cyflyrau genetic arall.

3.0 Faint o ddefnydd a wneir o'r ddarpariaeth?

3.1 Mae galw uchel ar wasanaeth Tim Cefnogol Derwen. Mae nifer o blant sydd yn cael gwasanaeth Cefnogol yn 232 a'r oriau a ddaperir- yn wythnosol ydi 1014. Mae'r oriau yn cael eu defnyddio i fynd â plant i grwpiau, neu i fynd allan am y dydd er mwyn rhoi seibiant i rieni. Yn ogystal darperir gofal cartref i helpu teuluoedd ddygymod gydag anghenion eu plant drwy roi seibiant i rieni gysgu. Mae niferoedd sydd ar y rhestr aros yn 25.

3.2 Mae'r gwaith arall y mae tîm Cefnogol Derwen yn ei wneud gyda gwirfoddolwyr, trefnu triapiau dydd a gweithio system 'buddy'. Mae 39 o blant yn derbyn y gwasanaeth yma gyda 14 ar y rhestr aros.

3.3 Gweler isod niferoedd sydd wedi derbyn gwasanaeth gan y Tim Cefnogol Derwen dros y dair blynedd diwethaf:

3.4

2021/2022	
Nifer Plant	159
Cyfeiriadau Newydd / Cynnydd Oriau	72

Oriau	59448
-------	-------

3.5

2022/2023	
Nifer Plant	162
Cyfeiriadau Newydd / Cynnydd Oriau	93
Oriau	64435

3.6

2023/2024	
Nifer Plant	232
Cyfeiriadau Newydd / Cynnydd Oriau	103
Oriau	70526

3.7 Mae'r data yma yn dangos bod y galw am y gwasanaeth a'r gwasanaeth a ddarperir wedi cynnyddu dros y tair blynedd diwethaf. Mae hyn oherwydd bod mwy o gyfeiriadau newydd wedi cyrraedd y tim na phobl ifanc yn trosglwyddo i wasanaethau oedolion. Mae niferoedd o gyfeiriadau ar gyfer plant ifanc gyda anghenion dwys hefyd wedi cynyddu.

3.8 Mae gwasanaeth Hafan y Sêr yn darparu egwyl fer 5 diwrnod/noson yr wythnos - yn agored o 12pm Dydd Mercher i 10am fore Llun ar gyfer y ddarpariaeth egwyl fer. Mae'r plant sydd yn derbyn y gwasanaeth yn dod i aros yn ddibynnol ar beth yw'r angen a aseswyd sydd yn cael ei adnabod yn eu cyfeiriadau. Gan amlaf mae'r mwyafrif yn dod am gyfnod o ddwy noson bob 6 wythnos. Er hynny mae rhai yn dod yn fisol ac am gyfnod o 3 noson ar y tro os yw eu anghenion/sefyllfaoedd adref yn fwy cymhleth. Mae'r gwasanaeth hefyd yn cyd-weithio gyda gweithwyr cymdeithasol Derwen i fod yn hyblyg i fedru cynnig darpariaeth uwch yn ystod cyfnodau o straen ym mywydau teuluoedd.

3.9 Mae'r ddarpariaeth newydd - ers canol Ionawr - yn golygu bod Hafan y Sêr yn agored 7 diwrnod yr wythnos i gynnig lleoliad i un plentyn o dan drefniadau Adran 73(1) a hefyd yn rhoi mwy o hyblygrwydd i allu defnyddio'r ail lofft o fewn y darn yma o'r adeilad i gynnig gwasanaeth i deuluoedd yn ddibynnol ar yr anghenion fydd yn codi wrth i ni symud yn ein blaenau.

3.10 Mae niferoedd o blant sydd yn derbyn gwasanaeth yn Hafan Y Sêr fel y gwasanaeth Cefnogol Derwen wedi cynyddu yn y tair blynedd diwethaf. Mae niferoedd uwch yn yr oedrannau 8-15 sydd yn derbyn gwasanaeth Hafan Y Sêr. Gweler y data isod:-

3.11

Blynyddoedd	Niferoedd
21/22	34
22/23	38
23/24	45

3.12

Oedrannau	Niferoedd
8-11 Oed	20
12-15 Oed	19
16-18 Oed	6

3.13 Mae rhestr aros yn bodoli oherwydd bod y capasiti yn llawn ar hyn o bryd o ran y plant y gall Hafan Y Sêr gynnig gwasanaeth iddynt. Mae hyn yn deillio o faint o blant ellir eu cyfatebu i fod yn aros hefo'i gilydd ar yr un pryd, a hefyd lefel staffio addas ar gyfer cyfarch yr anghenion hynny.

4.0 A yw'r ddarpariaeth yn cwrdd gyda'r galw?

4.1 Gwasanaeth Cefnogol

4.2 Mae Amser Ni wedi bod yn hynod o fuddiol ond mae rhwystrau wedi bod ar hyd y ffordd i wneud yn siŵr bod darpariaeth yn ei le yn cwrdd y galw. Mae recriwtio gwirfoddolwyr wedi bod yn broblem fawr dros y blynyddoedd diwethaf, hwn yn broblem genedlaethol, lle mae mwy o bobl yn ceisio chwilio am waith cyflogedig yn lle gwirfoddoli. Trwy barhau i hysbysebu a chwilio mae'r swyddog egwyl fer wedi creu cysylltiadau newydd yn ddiweddar a trwy hyn wedi gallu recriwtio 3 gwirfoddolwr newydd. Mae y tim maethu hefyd yn darparu elfen o Amser Ni. Mae nifer bychan o ofalwyr maeth sy'n cymryd lleoliadau cyffredinol sydd hefyd yn darparu lleoliadau Amser Ni. Er hynny, mae hyn yn newid dros amser ac fel arfer dim ond un neu ddau o'r aelwydydd cyffredinol yw hynny. Mae'r Tim Maethu yn trafod gydag Amser Ni sut i gysylltu'n well a datblygu darpariaeth ehangach.

4.3 Hafan Y Sêr

4.4 Mae darpariaeth Hafan Y Sêr yn cwrdd y galw ac oherwydd y ddarpariaeth sydd yn ei le mae yn tynnu pwysau aruthrol oddi ar rieni sydd yn ymdopi gydag anghenion dwys eu plant pan maent eisiau egwyl fer ac felly yn atal plant rhag mynd i ofal. Mae'r uned wedi agor bellach dros 7 diwrnod yr wythnos. Mae un plentyn Ynys Môn yn cael budd o'r ddarpariaeth ac mae hyn yn creu incwm i'r Cyngor ac yn atal plentyn rhag mynd i ofal.

4.5 Mae adborth gan deuluoedd yn gadarnhaol ac yn datgan gwerthfawrogiad am y ddarpariaeth, ac am y seibiant o'i rôl gofalu.

4.6 Mae'r plant sy'n mynychu yn cael y cyfle i fagu hyder a phrofiadau newydd.

4.7 Mae 9 cyfeiriad ar hyn o bryd ar y rhestr aros. Mae Hafan y Sêr yn cyd-weithio hefo Derwen yn rheolaidd i benderfynu ar y blaenoriaethau ar gyfer derbyn mynediad i wasanaeth er mwyn sicrhau ein bod yn medru targedu cychwyn gwasanaeth i'r plant/teuluoedd sydd ei angen fwyaf.

4.8 Yn dilyn pob arhosiad yn Hafan y Sêr mae'r rhieni/gofalwyr yn derbyn adroddiad ysgrifenedig am yr arhosiad.

4.9 Mae gofyn am y 2 wasanaeth sef Tim Cefnogol Derwen a Hafan y Sêr wedi codi ac er mai niferoedd bychan sydd ar y rhestr aros ar gyfer y ddau wasanaeth. Er bod rhestrau aros mae gwasanaeth yn cael ei gynnig i'r teuluoedd. Fel enghraifft os yw'r plentyn ar rhestr aros i Hafan Y Sêr mae gwasanaeth Derwen yn gwneud yn siŵr bod y rhieni yn ymwybodol o hyn ac yn cynnig mwy o oriau cefnogol yn y cyfamser. Yn ychwanegol, i helpu gyda'r pwysau ar y gwasanaeth Cefnogol byddwn yn trafod yn rheolaidd yr opsiwn o dderbyn taliadau uniongyrchol efo'r rhieni/gofalwyr. Felly drwy weithio yn agos fel 2 dim mae modd cwrdd y galw yng Ngwynedd. Mae adborth sydd wedi cael ei roi gan rieni/gwarchodwyr ar gyfer y 2 wasanaeth hefyd yn gwerthfawrogi bod y gwasanaethau ar gael. Gweler isod sylwadau sydd wedi ei roi gan rieni/gwarchodwyr sydd yn defnyddio y gwasanaethau:

4.10 Dyfyniad 1- *"Thank you and the whole Derwen team for some fantastic trips this year, they are much appreciated."*

4.11 Dyfyniad 2 – *“Having a link to you guys is always a comfort as I know there's always help there for her.”*

4.12 Dyfyniad 3: *“Lots of different activities with friendly approachable staff.... Lovely session thank you!”*

4.13 Dyfyniad 4 – *“Good fun, good range of Activities. Great team! Thank you.”*

4.14 Dyfyniad 5 – *“Pawb yn glen a chroesawgar a barod i helpu. Wedi mwynhau.”*